

MAGYAR NÉPLAP

FÜGGETLENSÉGI NEGYVENNYOLCZAS POLITIKAI KATHOLIKUS HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ára:

Egész évre 6 korona; félévre 3 korona.
Amerikába egész évre 9 korona.

Szerkeszti

BUDAY ALADAR

Kiadja a „PÁZMÁNEUM”
nyomda és irodalmi vállalat.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Köztemető-ut 8. sz.

A hó első számához rendes melléklet:
»Páduai Szent Antal Lapja.«

Iskola és nép.

Budapest, június 4.

Sirjában porladó, egykor fényes tollu Bartha Miklósunk írta volt ilykép: »Harmincz évi kísérletezés után vették csak észre a népnevelési politikában, hogy Magyarország népe földmivesekből kerül ki. Erőnek erejével a tudománynak, iparnak és kereskedelemnek nevelték a népünket. De az elemi iskolában csak éppen — tudományra. Ló helyett zebrát, kutya helyett sakált, birka helyett lámát mutogattak a gyermeknek a falitáblákon. Buzáról, lenről, lóheréről, almáról, káposztáról tudni sokat: az nem volt nekik tudomány. Hanem, hogy hol terem az ópium, a juta, a kakaó, a kápri, a mandarin, azt muszáj volt tudni. Sohsem a hazai világról adtak a gyermeknek felvilágosítást, hanem az exotikus tájakról. Kinozzák a nyelv szerkezetével és törvényeivel, de fát ültetni senki se tanítja őt. Élelyről, szénevényről, kovanyról is beszéltek neki; azonban a mély szántás sikeréről, a trágyázás előnyeiről, a vetés-forgó hasznáról hallgattak. Mikor végre azt belátják, hogy gazdasági ismétlő iskolákra van szükségük, ez élő szemrehányás az elemi oktatás nagy mulasztásaira!«

És a lángszivű magyarnak ebben igaza van. Mintha csak ma írná.

Bizonyára hasonló tudomása van erről Apponyi Albert grófnak is, azért nyújtotta be hétfőn törvényjavaslatát, melyben a gazdasági népiskola kötelező felállítását akarja

zet nagy rétegét képező földmivelő néposztály ifjúságát is neveljük jövő életfoglalkozásának megfelelő irányban. Szükséges egy ilyen törvénynek megalkotása, mert ezzel éppen azon néposztályon segíthetünk, melyik a nyomasztó anyagi körülmények következtében bizony legjobban rászorul az állam támogatására. Ilyen és ehhez hasonló törvényekkel akarja a kormány a szociális bajokat orvosolni.«

A miniszter az egész országra kiterjedően kívánja a gazdasági népoktatást szervezni, de egyelőre nem úgy, hogy minden kívánatos helyen azonnal fel is állítanak a gazdasági iskolákat, hanem csak évről-évre fokozatosan, a szerint, hogy mennyi pénzt szavaz meg e czélra a törvényhozás. Az ország pénzügyi helyzetét ily fontos feladat megoldásában is kellőleg tekintetben kell tartani.

Már most a mindenkori képviselőház kezébe van letéve a gazdasági népoktatás sorsa. És részben a mindenkori közoktatásügyi miniszterébe. Mert csak ha

Hatvan éve úr mi rajtunk I. Ferenc József.

kimondatni és megállapítani azt is, ki legyen köteles és hány évig abba a gazdasági népiskolába járni.

Azt mondja a miniszter: »Hálászthatatlan immár, hogy a nem-

mindnyájukat áthatja ezen intézménynek fontossága, akkor válik tette az ige. Akkor nem lesznek szükmarkúak és részrehajlók. Akkor nem fogják a kevésbbé fontos, de talán hangosabban ajánlt érdeke-

Mai számunkhoz „Páduai Szent Antal Lapja” van mellékelve.

ket a gazdasági népoktatás elé helyezni. Noha ettől sokszor kell félni. Van törvénykönyvünkben sok-sok kedves és hasznos intézkedés a földmivelő nép érdekében, de nem jut végrehajtásra, megvalósulásra, mert elnyomják ezt más érdekek. A földmivelő nép az ő nyugodt és csöndes lelkületével nem bírja kifejtetni azt az izgatást, mit az iparosok és kalmárok, nagybirtokosok és gyárosok kifejtenek, azért szorult háttérbe azok miatt. — Am, ma már majd akad, aki az ő érdeküket felfogja és éppen olyan hangosan szószólja, mint a többiek a magukét.

A gazdasági iskolákra égető szükség van. Egyrészt, hogy a 12—15 éves ifjuság az elemi ismeretekben megszilárduljon és meggyarapodjék, másrészt, hogy jövőendő életcéljára kellő előkészítést kapjon. Ha ezen iskolák jó vezetése alatt jól megállják helyüket és megfelelően fognak a hozzájuk fűzött várakozásnak, akkor rövid tíz év alatt érezhető lesz hatásuk. Legyünk hát irántuk bizalommal és adjuk oda szívesen az ifjuságot. A szegénység nem szegény, de már a tudatlanság igen! Sőt a szegénységből van kilábolás, de a tudatlanságból vajmi ritkán. A mit Jancsi meg nem tanult, János azt sohse fogja tudni, erősíti a példaszó.

A katolikus autonómia.

A katolikus autonómia szervezésére nézve létrejött a megegyezés a király mint főkegyur, a hierarkia és a kormány között. Tisztázták az összes függő kérdéseket úgy, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter nem sokára a törvényhozás elé terjesztheti a katolikus önkormányzat beczikelyezéséről szóló javaslatot.

Ez a javaslat csak néhány rövid szakaszból áll, melyben azt az elvi kijelentést iktatják törvénybe, hogy a többi bevett keresztény-felekezet példájára a katolikus egyház hívei is önkormányzati törvényhatósággal ruháztatnak föl és fölhatalmazást nyernek arra, hogy a katolikus autonómia szervező-kongresszuson a szer-

vezeti szabályzatot kidolgozhassák és a felelős kormány utján megerősítés végett ő felségéhez fölterjeszthetik.

A kormány tehát semmiféle önkormányzati szervezetet nem erőltet a katolikusokra. Ezt a szervezetet a katolikus kongresszus van hivatva megalkotni, a kormány csupán az ellenőrzés és a felügyelet jogát gyakorolja az önkormányzattal szemben, miként ugyanezt teszi a többi felekezet kormányzati testületével szemben is. Ennélfogva a katolikusok nem panaszkodhatnak többé, hogy kevesebb joguk van az autonómiához, mint a főbbi vallásfelekezetnek. Mert e tekintetben párhuzamos egyenlőség érvényesül. Az államhatalom ugyanazon mértékű szabadságot enged a katolikus autonómiának, mint a többi, felekezeti önkormányzatnak.

Most tehát a szervezkedés sulypontja a katolikus kongresszusra helyeztetik át, melyet az ősz elején összehívunk. Itt a főpapság iparkodik álláspontját érvényesíteni, a mely arra néz, hogy az egyház alkotmánya, hierarkius szervezete csorbát ne szenvedjen. A kongresszus többsége ennek az alapelvnek hódol is, és inkább az iskolaügyi és erre vonatkozó vagyoni ügyi téren óhajt nagyobb működési teret biztosítani a katolikus autonómiának, mely joghatóság tekintetében az erdélyi katolikus státus jog- és hatáskörén túl alig fog terjedni. Ezen kívül ki lesz bővítve az autonómia azzal a hatáskörrel, melyet most a vallás és tanulmányi alapok ellenőrzésére hivatott bizottság gyakorol. Ez a bizottság aztán megszűnik.

Az előbbi kormányok a több mint 221.668 holdra rugó ingatlan vagyonnal bíró vallás- és tanulmányi alapokra és a belőlük föntartott s az ugynevezett királyi katolikus középiskolákra és tanintézetekre nézve semmiféle engedményt nem voltak hajlandók tenni a katolikus autonómia javára. Ezeket az alapokat és iskolákat továbbra is a kormány közvetlen rendelkezése alatt akarta tartani. Abból az indító okból kiindulva, hogy a kormány a tanügyi politikára továbbra is döntő befolyást gyakorolhasson, mert különben, ha

a kormány a közvetlen kezeléséből kiadja a királyi katolikus tanintézeteket, akkor csak az állami iskolák maradnak a kezében, ez pedig elég kevés arra, hogy a kultuskormány domináló helyet foglaljon el; t. i. a középiskolák túlnyomólag a felekezetek kezében vannak.

Éppen ez a vallás- és tanulmányi alap és a királyi katolikus tanintézetek kérdése volt az egyik ütközőpont a kormány és a kongresszus többsége között. De ezt a kérdést is megoldották akként, hogy a vallás- és tanulmányi alapok kezelésére és a királyi katolikus tanintézetekre az autonómia kellő befolyása biztosított. Ekként többé akadály a alig van a katolikus autonómia létesítésének.

A mi szegényfoltunk.

Az esküdtek kimondották, hogy vétkesek a bűnökben és a bíróság ez alapon büntetést szabott a dánosi vérengzőkre, kik cigányok voltak. Közfelfogás, hogy bírái ítéletett nem illik sajtó útján bírálni. A bíró avatott és hivatott, hogy ítéletet mondjon és mert, hogy ő is csak ember, feltegyük róla, hogy lelkiismeretére hallgat, mikor ítélt. Lelkére hallgat, mikor nem lát enyhítő körülményeket és lelkére hallgat, mikor ilyeneket talál és érvényesít. De hirül kell adnunk, hogy a dánosi bestiák fejére kimondott ítéletet a nagy közönség, az ország népe túlságosan enyhének találta. Igaza van-e? Erre nem tudok választ. Mert annyi igaz, hogy ha kötélen hálnának is e gyilkosok, attól a Szarvas-család élete föl nem támad. Nem is abban van a társadalom megnyugtatója, hogy öt-tíz cigány meghal-e, vagy sötét börtönben elzárva marad-e? Ez a kérdésének csak a kisebbik része.

Társadalmi szempontból súlyosabb kritikát érdemel az ítélet indokolása. Azt mondja a bíróság, alkalmaznia kellett a híres 92-ik szakaszt, azt t. i., melyik enyhíti a büntetés szigorát, mert hogy itt olyan emberek álltak törvényt, kik a műveltség és valláserkölcsei világ

áldásait eddig semmikép se izlelték. Ez az indokolás kissé felhábörít és nagyon megszegyenít, mint magyar embert. Ha a bíró azt mondja, hogy a szigorú ítéletet nem szabad mérnie a műveletlen embernek, akkor joggal kérdezhetjük, hát csak az intelligens ember fejére iktatták törvénybe a halálos ítéletet? Hiszen a művelt, de csak félművelt embert is már nem a büntetéstől való félelem, nem a megtorlástól való ijedelem tartja vissza a rémséges gonosztettől, hanem éppen a lelkén történt csiszolások. Minél műveltebb az ember, annál távolabb áll a nagy bűnök világától. Távol áll és nem is elegyedik olyan viszonyok közzé, hogy oly kegyetlen gyilkosságra kísértse meg a gonoszság szelleme, minő volt a dánosi mérszárulás.

Ha ebben az indokolásban csak parányi igazsága is volt a bírónak, akkor ezentúl hóhér kezére csak ügyvéd, orvos, katonatiszt, hivatalnok fog kerülni, mert a műveletlennel szemben nincs jogosultsága szigorúknak. Azaz, ha ebben az indokolásban némi árnyalatát az igazságnak feltudnók fedezni, akkor a hóhér szükséges de nem diszes állását többé betölteni sem kell, mert hiszen a diplomás emberek sorából eddig se került, ezentúl se fog kerülni senki a kezére.

Kissé pironkodunk mi művelt emberek, mikor ezt az indokolást olvassuk, mert ime kiderül, hogy tulajdonképp mi miattunk nem törlik el a halálbüntetést Magyarországon.

Nos, csillapítsuk a felháborodásunkat, mert szégyelni való annál több akad ebben az indokolásban és arra aztán nem is találunk mentességet, mivel hogy igazsága van a bírónak. Tényleg, itt él nemzetünk kebelében évszázadok óta ez a faj, melynek cigány a neve és nem élvezi a műveltség és valláserkölcse áldásait. Ne pazaroljuk szavainkat arra, kit terhel ezért a felelősség a multban. Inkább merítsünk e rémes esetből és a sok többiből, mik talán kevesebb port vernek fel, de azért el nem tagadhatók,

felbuzdulást a bajok orvoslására. — Társadalom, állam és egyház tegye meg a cigányokkal szemben is kötelességét. Az egyháztól kérünk könyörgünk segítséget legelső sorban, mert mi tudjuk legjobban, mennyi hatalom rejlik a krisztusi igékben, mikor vad és félvad népek közé viszik. Az államtól kérjük, hogy féken tartsa addig is a garázda népet, míg az egyház a fölvetett harcot velük szemben lefolytatja. Amennyiben féken nem tarthatók, annyiban pedig kérjük, tessék őket távol tartani országunk testétől. Ha a cigány faj mereven huzódik a polgárosulástól, akkor ne legyen maradása a házunk közelében. Galád és ennyire vérszomjas néppel szemben nincs alapja a vendégszeretetnek. Minek is kenyeret vetni a disznóknak, mikor a családfő gyermekei is éheznek? Toprongyos koldus után nem kell kiáltanunk, fel segíteni való elég akad a magyar vérből is. Az állam nem ismerhet kötelességeket ezzel a fajjal szemben, csak a nemzeti faj iránt vannak kötelességei.

Hanem a társadalom vállalhat belőle valamit. Az ember mondhatja azt, mit az egyház tanít, hogy neki a cigány is felebarátja. Én ebben a fekete bőrű és fekete vérű, de legfeketébb lelkű alakban is felfedezhetem a testvért, az embert, a szánandót, az elhagyottat. A hogyan az afrikai néget is szánhatom és felkarolhatom.

A társadalom jót tehet a cigánynyal is. Sőt erre direkte biztatást kapunk egyházunktól, ki a tudatlanok tanítását, az erkölcstelenek megjavítását az irgalmasság megkoronázott cselekedetei közt vallja. A társadalom mindenre ráér. Éljen hát rá arra is, hogy a cigányság gondját vállalja. Minden vad és félvad nép horogra akad, ha a horgon szeretet a csalétek.

Nincs arra szabály, hogy hogyan fogjuk meg. Nincs arra igaz tanács se, hogy hogyan közelítsük meg. De annyit közérzésben találunk, hogy valami módon ezt a fajt is emberré kell nevelni. Az ősök

mulasztását kell itt jóvá tenni. Hogy ez nem egy-két évtized munkája, az bizonyos. De meg kell mozgatni a fát, hogy hullathasson. Amit hatóságok és állam nem vállalhat, ne is vállaljon, mert nem tartozik hatáskörébe, az marad minden időkből és minden világrészben a társadalom feladata. Annál sokkal emberségesebbek vagyunk, sem hogy a cigányok közönséges kiirtását követelnők és hangoztatnók. De a cigányból magából ki kell irtani a cigányt, vagyis ki kell őt vetkőztetni a rászáradt testi és lelki piszokból, hogy emberi formát nyerjen és lassankint a világrend mai keretébe illeszkedni tudjon. Ezt vállalja a társadalom, miután az egyház előljárt és utat egyengetett, az államhatalom pedig oldalán lépkedett és kellő rendet tartott.

Akkor aztán unokáink már nem lesznek kénytelenek piruló arccsal hallgatni a törvénybírók olyan indokolását, hogy a huszadik században van Közép-Europában, sőt éppen a mi hazánkban egy népfaj, melyik a műveltség és valláserkölcse áldásaiból eddig semmit se izlelt, tehát mikor gonosz, akkor nem szabad rá az emberi törvényeket alkalmazni, hanem csak ketreczbe szabad csukni, mint a sakált és farkast; minthogy a lebunkozás ellen a mi erkölcsi felfogásunk még is csak tiltakozik. De tenni kell okvetlenül valamit.

Értékes szavak.

Az Ujpesti Keresztényszocialista Egyesület péntek este diszgyűlést tartott az ujpesti városháza nagytermében Ugró Gyula polgármester elnöklésével. A tágas terem zsúfolásig megtelt közönséggel, a melynek soraiban ott voltak Károlyi Mihály gróf, Károlyi Lászlóné és Apponyi Albertné grófnék, Csepregy Pál ipartestületi elnök, Hóbert Béla egyháztanács elnök, Jermeczfy főjegyző, Molnár Vilmos államvasuti felügyelő, Pap-Szilágyi Sándor min. osztálytanácsos, Serer Gyula polgári iskolai igazgató és mások. A gyűlést Varázségi Béla plébános

nyitotta meg, majd Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök mondott beszédet a szociáлизmusról.

— Uj világ alakulása, ugymond, mindig sok rosszal, sok pátoszszal jár. Nem csoda, hisz szenvedésből kerül ki. A szenvedések szerepe éppen a jobb világ sürgetése. A társadalmi fejlődés és a szociális világ kialakulása is szenvedésből való, az volt megindítója, a méltóbb élet vágya és a silány élet fájdalma. A munkás osztály érzi ezt a legjobban és azért ápolja leginkább ezt az érzést. Ez az osztály indította meg a szociális mozgalmat. De a szociális mozgalmaknak, ha jogosak és méltányosak akarnak lenni, nem szabad magukat korlátozni hagyni egy osztályra, hanem rokonérzést kell ébreszteniök a többi osztályokban is. A szociáлизmus kissé elhírtelenkedve és elhamarkodva akarja megfejteni — és hiszi is, hogy megfejti — a lét óriási problémáit és titkait. Azt mondják, hogy nincs tudomány, nincs művészet, vallás, társadalmi intézmény, kormány, törvény, igazság, csak az, a mit ők fundáltak ki. Nagyon fontos tehát, hogy tisztán lássunk a szociáлизmus kérdésében. A szociáldemokrácia befurta magát a filozófiába. Uj világnézetet csinált a történelmi materializmus alapján és azt mondja, hogy csak egy realitás van: ez a munka és a technika fejlesztő hatása. Azt mondják a szociáldemokraták, hogy a mint ma Periklesz korának és a reneszánsznak eszményei senkit sem lelkesítenek többé, a mai kor eszményeiért sem fognak lelkesedni késői utódaink. Ez téves fölfogás. Az értékelmélet szerint minden értéknek kuforrása a munka. A tökélyesség, a bank nyeresége stb. kizsákmányolás. Ez tévedés. Arra kell törekednünk, hogy a munka és a tökély között igazságosan eloszolják az előállított jövedelem. A fejlődést az osztályok harca indította meg. De ezeknek az osztályharcoknak nem szabad olyanoknak lenniök, a melyek a többi osztályt elgázolják, mert ez nem volna más, mint a proletáriátus

tűrhetetlen zsarnoksága. Ma a szociáldemokráciából hiányzik az etikai elem. — Mi harcolunk elvekkel és nagy, szent eszményekkel, ők türelmetlenül szórják a világ szemébe a petroleumot, a benzint és a paprikát. A világ folyton érik. A jobb világ az lsten gondolata, ezért dolgozunk mi is és ezért nem hiszünk a szociáldemokráciában és nem félünk tőle. Tudjuk, hogy egyéni jószágunknak, erényeinknek kiváltásával jobba tesszük az egész társadalmat. Erre a munkára szólítom föl a jelenlévőket.

POLITIKAI VILÁG.

A horvát dolgok.

Erősen tartja magát a hír, hogy Rauch Pál báró, horvát bán e napokban beadja lemondását, mert nem tapasztal elég támogatást a magyar kormány részéről. Wekerle már tárgyal is az utódjával, kinek nevét azonban nem sikerült megtudni.

A nemzeti bank.

A képviselőház bankbizottsága megkezdte a szakértők meghallgatását. Nem talán azt kérdezik tőlük, hogy alapítsunk-e magunknak önálló magyar bankot, ezel már régen tisztában van a bizottság. A szakértőkhöz intézett kérdések inkább a részletes programra vonatkoznak: 1. Milyen rendszer alapján nyisság meg a bankot? 2. Mekkora legyen az alaptőkéje? 3. Hogyan biztosítsuk, hogy az alaptőkében ne legyen túlsúlyban az idegen és külföldi pénz? 4. Mennyi bankjegyet bocsássunk ki és mekkora legyen az aranyfedezet? 5. Milyen üzletágakra terjedjen ki a bank működése? 6. Mik legyenek a banknak kizárólagos ügyei, miket más bankok nem vállalhatnak aztán? 7. Minő külön kedvezményeket adhatunk a nemzeti banknak más pénzintézetek fölött? 8. Minő legyen a bank és az állam közti viszony? mekkora befolyása legyen az államnak a bank tisztikarára? 9. Mennyi időre adassék ki a nemzeti bank első szabadalma? 10. Minő ügyeket zárjunk ki a bank dolgai közül?

11. Készfizető legyen-e a bank mindjárt a megnyitáskor és hogyan biztosítsuk a bankjegyek állandó értékét, hogy az ne hullámozzék? 2. A közös banktól való átmenet hogyan történhetne legsimábban?

Választások.

A székesfehérvári kerület június 16-án választ képviselőt. Eddig csak Mansdorf Géza az egyetlen jelölt. — A paksi kerületben június 20-ára van kitűzve a választás. Jeszenszky Ödön báró a hivatalos jelölt, de erős pártja van Mádi Kovács János gyapai földbirtokosnak is, ki a híres Mádi Kovács György tábornagynak unokaöccse és nagyon népszerű ember. Pünkösdpén napján népgyűlés lesz, melyen elhangzanak a programbeszédok.

A legénység zsoldja.

A tisztek javított fizetése mellett szóba került a legénység zsoldjának felemelése is, kik immár Mária Terézia óta mindig csak a hirhedt hat krajczárt szedik napjára. Wekerle miniszterelnök a képviselőházban kijelentette, hogy a zsold feljavításához nem járul hozzá, ellenben oly módon gondoskodik a katonai legénység helyzetének javításáról, hogy bizonyos felszerelési tárgyakat, miket eddig a zsoldból kellett venni, ezentúl a kincstár fogja adni a katonáknak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A mult pénteki ülésen újra felszínre került a pozsony-bécsi vilamos vasut törvényjavaslata és kimondotta a képviselőház, hogy tárgyalni kívánja; ezzel a vasut sorsa immár biztosítva is van. Következett tárgyalásban a büntetőtörvények ujjaalkotása. Bakonyi Samu örömmel üdvözli a feltételes elítélés törvénybeiktatását, mert ezzel sok első ízben vétkező felebarátunkat fogjuk a börtön lélekronthasztó légkörétől megóvni. Kívánja, hogy a csalásokat hivatalból üldözendő cselekménynek minősítsék és hogy az alkotmány védelmét is büntetés terhe alatt tegyék kötelességévé a hivatalos és hatósági személyeknek.

Petrogalli Oszkár a nemzetiségi izgatások szigorúbb büntetését kívánja, még mielőtt az általános választójogot törvénybe iktatnók. Hasonlóan a szociális izgatásokat is szigorúbban követelné megtorolni. — Bródi Ernő a fiatalkori bűnösök számára külön bíróságot óhajt, hová tizennégytől tizennyolc éves korukig tartozzanak a vádlottak.

Szombaton a költségvetési felhatalmazás kérdése került sorra, melyet azután hétfőn is folytattak. Vita közben kétséges, de jellemző kijelentést tett Vlád Aurél, a híres román izgató, azt t. i., hogy a románok is olyan különálló közjogi viszonyra fognak törekedni a magyar szent korona birodalmában, minőt Fiume élvez. A kormányelnök pedig nyilatkozott, hogy a tisztí fizetések ellenében nem most mindjárt kapunk katonai engedményeket a királytól, de nemsokára igenis lesznek vívmányaink. A városi és megyei tisztviselők helyzetének javítására törvényt ígért őszre, a tokaji bor védelmére pedig azt helyezte kilátásba hogy intézkedései minden várakozást felül fognak múlni.

Kedden nagy örömmel fogadta a képviselőház Apponyi Albert gr. közoktatásiügyi miniszter két javaslatát, az ingyenes népoktatásról és a gazdasági népoktatásról valókat. Ez utóbbinak tartalmával és érdemével első cikkünkben foglalkozunk. Azután megint a költségvetési felhatalmazási törvényét (apropriáció) tárgyalták. Bozóky külön törvényt követelt arra, hogy a kormány az önként felajánlott adókat elfogadhassa, de ezt a ház nem fogadta el, noha II. Ulászló király idejében igazán így volt, de azóta a megszavazott adók elfogadására nem kellett többé külön törvény.

Szóba került a pártok fuziója is és Wekerle érdekes nyilatkozatot tett rá. Szerinte, ha az egy cél felé törekvő pártok egyesülése »ideig-óráig« nehézségekbe ütközik is, ezeknek a pártoknak együttműködése mindenesetre, politikai kötelesség. Még egy nagy kérdés merült fel a vitában: a tisztí fizetések dolga. A kormány elnöke itt kinyilvánította meggyőződését, hogy bátran szavazhat meg a képviselőház nagyobb fizetést a honvédtiszteknek, mert ezzel még nincsen utja vágva a közös tisztikar zsoldja emelésének, minthogy abban a delegációk és a parlamentek majd egészen függetlenül foglalnak állást.

Szerdán folytathatták a büntetőnovella tárgyalását. Kelemen Samu a hatóság elleni erőszak súlyos

büntetéseit kívánja enyhíteni, mert már eddig is túlságos szigorúan büntetik ezt, holott a vidék rendőrsége bizony sok helyütt olyan alacsony színvonalon áll, miszerint azonnal erőszakoskodik és jogkörét rögtön túllépi. Ha a tisztas polgár ezt nem hajlandó nyugodtan eltűrni, vagy csak szót is emel ellene, rögtön hatóság elleni erőszakkal vádolják. Hogy a törvény ide vonatkozó szakaszai eddig is milyen igazságtalanok voltak, azt legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy a bíróság azután 100 esetből 95-ször felmentette a vádlottakat. — A becsület sértésnél és rágalmazásnál ne legyen feltételes elítélés. Az állam köteles gondos óltalomban részesíteni polgárainak becsületét és itt nincs helyén az irgalmas elnézés. — A kassa-oderbergi vasút állami biztosítását meghosszabbította a képviselőház, több vicinális vasutra engedélyt adott, a budapesti helyiérdekű vasutaknak vilamos üzemre való átalakítását elfogadta.

Csütörtöktől kezdve tart a képviselőház pünkösdi szünete egész a jövő hét szerdáig. Junius 25-ike táján pedig megkezdődik a nyári nagy szünet, mely aztán tart október tizedikéig.

TÁRCZA.

Az égi ut.

Utat csináltat birtokán
A gondos ifju pap.
Egy hetyke urfi arra jár
S ily gunyos szókba kap:

Ej, szent atyám, hiába költ,
Ez földi élvezet,
Én azt hiszem, nem ez az ut,
Mely égbe fölvezet. —

Jól mondja ön, — felel a pap
S szeliden rá köszönt, —
Nagyon csodálnám magam is,
Hogy rajta látom önt.

Az anyai áldás.

Szegény család fia volt Karai Benő, de özvegy édes anyja jó nevelésben részesítette, taníttatta s az eszes ifju szorgalma folytán elsövé küdötte magát társai között. Szerette mindenki s kortársai keresve-keresték barátságát. Különösen keresték pedig hanyag, semmirekellő osztálytársai, kik csak a léha élvezetek, szórakozások után futkostak, élethivatásuk kötelezettségeivel pedig mit sem törődve, nagyon is rá voltak utalva az ő szellemi segítségére. Ezeknek a lumpoknak a társasága volt a Karai Benő rossz végzete, görbe utra terelője.

Az azelőtt szelid, csendes, mértékletes ifju édes anyjának legnagyobb csodálkozására kezdett egész éjszakákon át kimaradozni, eleinte ritkábban, majd mind sűrűbben. Éjtél után, reggel vetődött haza, többnyire mámorosan, hol meg részegen is.

Édes anyja könyezve kérte, intette Benőt és ő mindannyiszor javulást is ígért, de mikor korhelytársai közt volt, csak nem tudott ellentállni a kísértés ördögének. Utóbb pedig már meg sem hallgatta édes anyja intéseit, sőt azokat durván visszautasította.

Ekkorában tette le az érettségi vizsgát, amikor egy reggel ismét egy átlumpolt éjszaka mámorával ballagott haza. Édes anyja látva, hogy fiának mit sem használ a szép szó, fenyegetőleg lépett fel, kijelentve, hogy ha fia meg nem javul, vissza nem tér a régi jó utra, nem segíti tovább pályáján árva fillérrel sem.

— Nincs is rá szükségem, vágta vissza Benő ur hetykén, megélek én a magam emberségéből is, ur leszek én a nélkül is. El is megyek innen még ma, ne is várjon többé senki vissza.

— Jól van édes fiam, mondá szomoruan édes anyja, menj, ha úgy tetszik, tanulj élni, áldjon meg az Isten, kívánom. De jegyezd meg jól, ha tovább is ezen az uton haladsz, ha ezután sem szakítasz a rossz társaságokkal, édes anyád áldása nem kíséri lépteidet.

— Nem vagyok rászorulva senki

Tüdő-

bajnál, köhögés, mellszúrás, mellfájás, nehéz légzésben szenvedőknek a légzőszervek mindennemű bántalmainál páratlan hatású szer orvosilag ajánlva a törvényileg védett **SYRONAT**. csak felnőttek részére. Egy kísérlet már meggyőző a kitünő eredményről. Ara egy nagy üvegnek 2 korona 50 fillér. Hét korona 50 fillér előleges beküldése esetén bérmentve szállít 3 üveget **Balla Sándor** gyógyszerháza Hódmezővásárhely.

Főraktár:

Török József

gyógyszertára

Budapest,

Király-utca 12. szám.

áldására, elég nekem az eszem, tudományom, felelt vissza a megromlott fiú; boldogulni fogok én anyai áldás nélkül is.

És elment, még aznap, könnyű szível, minden megindulás nélkül. És hátrahagyott egy bánatos, kétségbeesett édes anyát, kinek majd a szive szakadt meg a fájdalomtól.

Feljutott a fővárosba, bele az óriási emberforgatagba, egyik rossz társaságból a másikba, amely ellenállhatatlanul ragadta magával tovább az ifjút, aki a bűnös élvezeteket nélkülözni, azok karmaiból magát kiragadni nem tudván, haladt lejjebb és mindig lejjebb a bűn útján.

S mivel a szükséges pénzt sem tudta megkeresni, mindjobban elzüllyött, úgy, hogy már egykori cimborái sem állottak vele szóba sem. Lerongyolódott, úgy nézett ki, mint valami csavargó. Majd a lakásból is kitétek a szűrért.

Künn bolyongott a hideg, sáros éjszakán, egyik utcán föl, a másikon le. Legalább most egyszer tökéletesen kijózanodott. Elvonult előtte egész életfolyása s a bánat keserű könyei nedvesítették orcáit. Mi minden lehetett volna és mivé lett?!

Majd megszólalt a reggeli harangszó. Önkéntelenül is keresztet vetett, édes anyjára gondolt s erős elhatározás kelt szívében.

... Özv. Karainé, mint minden este, szobájába ült, kitarva előtte öregbetűs imádságos könyve. Egyszerre csak kopogást hall, kinyitja az ajtót s bedől azon egy sovány, fakóképi, rongyos alak, odarogyik lábai elé, átölelve azokat s csókjaival halmozva el, fuldokló zokogás közt szól:

— Igazad volt, anyám, az édes anyai áldása nélkül lehetetlen boldogulni!

A pályaoőr.

Elbeszélés.

Egy vasutas család életéből. (8)

Annának a sok keserűség után alig fért szívébe a nagy öröm.

— Engedje meg, tekintetes uram, hát csakugyan meglátogathatjuk a Jánost? És mikor... mikor?

— Még ma, ha úgy akarják!

— Oh, adná Isten, hogy egészségben találjam.

— Ő egészséges.

— Látta talán a tekintetes ur?

— Ma reggel.

— Anyám, gyermekeim! ez az uralom látta apát ma reggel. És egészségben találta. Ez igazán jó hír. Mily öröm!

Az ügyész ezalatt elővette jegyzőkönyvét és néhány sort irt egy lap papírra, melyet aztán átadott Anna asszonynak.

— Tudja-e, merre van a fogház?

— Tudom uram. Ott születtem a városban és sokáig ott is laktunk.

— Akkor csak csöngessen a kapunál és mutassa föl ezt az írást annak az embernek, a ki kaput nyit. Az majd gondoskodik róla, hogy tüstént az ura elé kerüljen. Semmi szomorkodás! reméljen inkább, mert ha Veres csakugyan ártatlan, — mint hinni merem, — nem lesz semmi bántódása.

Ezzel intett kocsisának s a hintóba szállt. Miközben a kis család hálálkodva intett feléje, ő nyájasan bólogatta fejét s újból a kocsisat biztatta:

— Csapj a lovak közé és meg se álljunk Sövényesig. Héjjasné önagysága háza előtt fogok leszállani.

Az ügyész sokáig csendes gondolkodásba elmerülve ült a hintó mélyében. Az járt az eszébe, hogy a sok bűnös mellett néha ártatlanoknak is kell szenvedni. Már-már hinni kezdte, hogy Veres János az igazsághoz híven vallott s a sorompókat valóban lezárta. De ki tudná ezt bizonyítani? A jegyző kocsisa ott a helyszínén meghalt, Berky pedig idáig tán szintén halott. A dolgok illetően állása mellett nem lehetetlen, hogy a szegény pályaoőr, akár vétkes, akár nem, szenvedni fog. Ez a gondolat igen kellemetlenül hatott rá s arcza egyszerre elborult.

De csakhamar a fejét csóválta, miközben gunyos mosoly tünt fel ajka szélén.

— Én, mint ügyész-helyettes, egy vádlott sorsáért aggódom! mormogta magában. Ilyen érzéseknek nem volna szabad helyet adnom szívében. A mi terhes hivatalunkban nem maradhatunk meg lágyszívűeknek. Való igaz, a szigorú kötelesség olykor nagyon nehezünkre válik. Azt azonban nem tudom magamnak megmagyarázni, hogy miért érzek rokon-

szenvet a pályaoőr iránt? ... Vak anyja, gyermekei, vagy egykori hősiességének az oka? Így, vagy úgy, — az már mindegy, de érzem, hogy őszinte örömmel venném fölmentését. Rár a jelek azt mutatják, hogy ...

Az ut egy kanyarulatánál könnyű kis kocsi jött szemközt. Az ügyész odaköszönt a bentülőnek.

Mindkét jármű megállott.

— Jónapot, főbíró ur! Hogy van a jegyző? Él-e még?

— Él, él, ügyész ur, hangzott a válasz. Ma már jobban van.

— És észnél van?

— Ugy látszik. Már beszélt is s megismerte nejét és gyermekeit.

— Hála Istennek! Így hitelesen megtudhatjuk, mint történt a szerencsétlenség. E végből még nem kérdezték meg ötöt?

— Nem tudom, ügyész ur!

— No, majd megtudom nemso-kára... Szerencsés utat, főbíró uram.

A két kocsi, mindenik a maga útján, ismét megindult.

— Egyenest Berky nótárius házához! parancsolta az ügyész.

Következő félórán már célznál volt s az udvarban ögyelgő szolgálégyntól megkérdezte, beszélhetne-e Frigyes urfival.

Az ügyész-helyettes alkalmasint gyakori vendég volt a jegyző házában. A legény minden további czeremónia nélkül a kertbe vezette.

— Ott, a szomorufűz alatt megtalálja tekintetes ur az urfit. Őt percczel elébb még ott heverészett a napon.

Valóban úgy volt; a mondott helyen ott lehetett látni Frigyes gondolataiba elmerülve. A közeledő léptek zajára fölemelkedett.

Barátságos mosolylyal rázta meg az ügyész kezét és így szólott:

— Hozta Isten, Mátrai ur! Ma kedvező hírrel szolgálhatok.

— Tehát igazat mondtak nekem utközben. Atyja jobban van!

— Sokkal jobban, hála az égnek! Az orvos azt mondja, föl fog gyógyulni... Foglaljon helyet, jó uram. Itt az árnyékban kedélyesen elbeszélgethetünk. Atyám jelenleg ugyis alszik.

Mátrai leült a fiatal ember mellé a padra és ezt kérdezte:

— Hallom, hogy tegnap este nagy sietve papot hívtak édes atyjához. Ez valószínűleg alaptalan híresztelés.

— Nem a', kedves ügyész. Azon rettenetes est óta atyám ugyszólván mozdulatlanul feküdt. Az orvos ugy vélekedett, hogy bizonyára agyveleje sérült meg s ennek következtében meg fog halni, a nélkül, hogy mély álmából előbb fölébredne. Tegnap este ugy tetszett nekünk, hogy a beteg váratlanul visszanyeri eszméletét. Körülnézett és álmélkodva meresztette ránk szemét, mint a ki hosszas ájuldozásból ébredéz. Az orvos ezt végzetes fordulópontnak jelezte nekünk és ajánlotta, hogy lelkészeztől gondoskodjunk. Mi erre elhagytuk a szobát. Nagysokára térhettünk ismét vissza. Atyám nyitott szemmel feküdt ágyán, de még mindig igen réveteg volt a tekintete. Időről-időre azonban a tiszta öntudat fénye csillogott szeméből. Végre néhány értelmetlen szót dadogott, sőt mintha nevemet hallottam volna ajkáról. Az orvos megtiltott nekünk minden zajt és beszélgetést. Megfigyeltük, hogy atyánk gondolkozása még kissé nehézkes és nem tud összefüggő szavakat kiejteni. Éjjel táján aztán mély álomba merült, mely mostanáig tart. Az orvos sokáig virrasztott ágyánál és azt mondja, hogy ez az első rendes alvása a szerencsétlenség óta. Arról biztosít minket, hogy a következő ébredésekor már teljesen eszméletén lesz és kétség kívül ránk fog ismerni.

— Atyja tehát eddig még nem beszélt értelmesen, kérde Mátrai s eszerint ön nem is intézhetett hozzá kérdéseket?

— Mit kérdeznek tőle? Ön igazán rejtélyesen beszél.

— Frigyes, ne feledje, hogy ő az egyetlen élő tanuja a vasúti szerencsétlenségnek. Egyedül ő adhat felvilágosítást az ügyről.

— De ügyész, hisz ez a napnál világosabban kiderült, kiáltott fel az ifju. — A pályáör egyszerűen elfelejté a sorompókat lezárni.

— Nem bizonyos!

— Hogyne volna az bizonyos?!

— Gondolja meg, Frigyes, hogy egy szegény családapa becsülete és szabadsága forog kockán.

Ez a megjegyzés az ifjut bosszantani látszott. Csodálkozva kérde:

— Miért védelmezi annyira azt a haszontalan embert, a ki atyámat a sir szélére vitte, nekünk pedig nyolcz napi gyötrelmet szerzett?

— Nem védelmezem, de bűnösségről éppenséggel nem vagyok meggyőződve.

— Ha megtette volna kötelességét, hogyan eshetett volna meg a szerencsétlenség?

— Hátha más valaki nyitotta föl tudta nélkül a sorompókat?

— Ez lehetetlen, kedves uram. A pályáör előírás szerint csupán a vonat érkezése előtt néhány perczel zárhatja el az utat. Akkortájt nagy vihar dult, menydörgött és jég esett, mintha elérkezett volna az ítélet napja. Minden teremtet lélek földel alá bujt. Ugyan kinek jutna eszébe ilyenkor a sorompókon habrálni? Veres Jánosnak egy szál ellensége sem volt. A baj megtörténte előtt mindenki szerette és tisztelte... Nem, nem, ő maga a bűnös. A rut idő miatt benn maradt waggonjában és ezáltal a nagy bajt előidézte.

— Reméljük, hogy atyja visszanyeri egészségét. Az ő kezébe van letéve a szegény pályáör sorsa.

— De Mátrai ur, az én atyám nem fog tudni többet mondani, mint azt, hogy a sorompók nyitva állottak. Másképp hogy juthatott volna kocsisunk a sínekre? Bizom benne, hogy a bírák a hűtlen vasúti szolgát nem fogják szabadon eresztetni.

— Lehet! Ha nincs tanu, ugy az ítélet mindig kétséges.

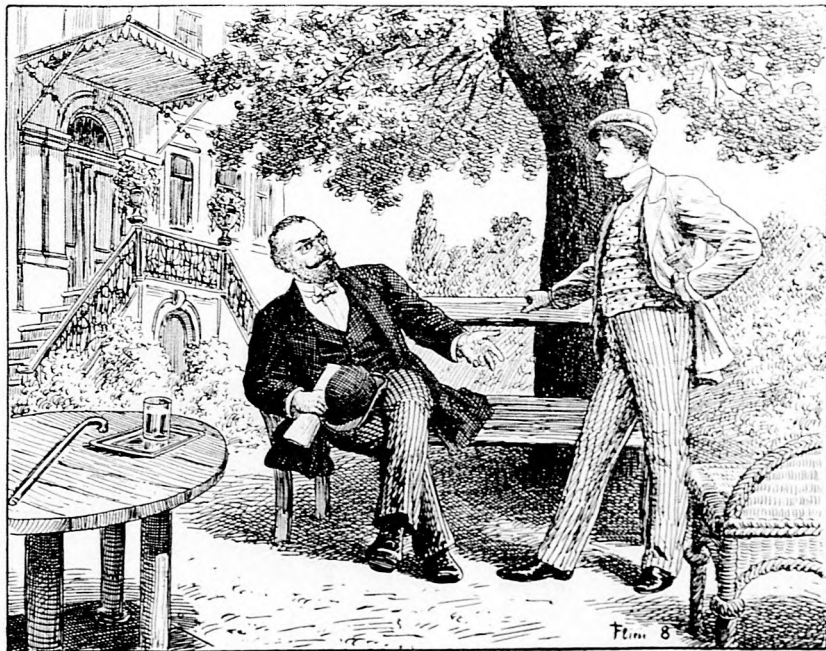
— Azt szeretném látni, hogy ily hanyagság büntetlen maradjon. Hogy ez meg ne történhessék, magam fogok vádló gyanánt föllépni s egy hírneves ügyvédet állítok mellém segítségül, hogy kihívjam a boszút az emberre, a kinek példátlan kötelességmulasztása annyi baj oka lett.

— Ezt nem tenném, Frigyes, szolt az ügyész az ifju szavait helytelenítve, — mert ha a bírák a pályáört felmentik, ugy nyugodt lehet, ez csak azért történt, hogy bűnössége mellett kevés a bizonyíték. Nem fél attól a tudattól, hogy egy igaztalan ítéletben része lehet?

— De mikor meg vagyok győződve, hogy nyitva hagyta a sorompókat!

— Szánja meg vak anyját és szegény gyermekeit! Ha látta volna ezeket a szerencsétleneket, reménytelenül, jajgatva, sirva...

— Láttam őket, tisztelt barátom! Titkon én is könyeimet törölgettem. Sorban valamennyit megszántam, de

különösen a kis Sándorkát, a ki igen jóra való, értelmes gyerek s a kit mindnyájan szerettünk. Csakhogy én minden gyöngéd érzést elfojtottam szívemben, hogy a pályaórt gyűlölhessenem. Szent kötelességet kell teljesítenem atyámmal szemben és meggyilkolt szolgálókkal szemben s ezt maga az egész emberi társadalom is megköveteli tőlem. Megengedhető-e, hogy ily végzetes könnyelműség büntetlen maradjon? Hisz ezzel csak azt érnék el, hogy megszorodnának a vasúti balesetek.

Frigyest elfogta a szenvedély és ki tudja, hová ragadtatja magát, ha közben egy cselédleány meg nem jelenik a kertben, a ki így szólt:

— Frigyes urfi, a tekintetes jegyző ur fölébredt. Most már sokkal jobban érzi magát. Szemeit körülhordozza a szobában és az urfit emlegeti.

— Dicsértessék az Ur Jézus! örvendezett az ifju — Megyek, rögtön megyek. Ügyész ur, megbocsát, ugyebár, el kell önt hagynom.

— Megvárhatom itt, míg visszatér a jó hírrel? Hogy atyja újra egészséges lesz, ez a tudat annyira boldogít, hogy szavakban ki sem fejezhetem.

— Várjon tehát, mondta Frigyes. — Egy kis türelem és nemsokára megint itt leszek, hogy elmondjak mindent a beteg állapotáról.

E szavak után máris eltűnt a kertből, míg Mátrai föl s alá sétálgatott a virágok között.

(Folytatása következik.)

UJDONSÁGOK.

Katholikus ünnepek. Szép ünnep volt mult vasárnap a fővárosban a lourdesi jelenés ötvenedik évfordulásának és X. Pius pápa aranymiséjének emlékére. Férfiak a katolikus körben, nők az angol-kisasszonyok termében gyűltek össze, hol Radnay Farkas és Kohl Medárd püspökök, meg más jó szónokok beszédeit meghallgatták; délután a körmeneten több mint negy-

venezer hívő vett részt. A bazilikában Balás Lajos rosznyói püspök predikált és apostoli áldást osztott.

Kossuth Ferencz betegsége. Régi gyomorbaja a mult héten megint ágyba fektette a függetlenségi párt vezérét, most is csak kimélettel szabad mozgolódnia és dolgoznia. Jövő héten Károlyfürdőbe megy a kereskedelmi miniszter, hogy egészségét ott a források vizénél teljesen helyreállíthassa.

Haldokló püspök. Boromisza Tibor szatmári püspök tüdőgyulladásban veszedelmesen megbetegedett. Kinos betegségében magához kérte a káptalan tagjait és megkérte őket, hogy imádkozzanak érte, szeressék a szentegyházat és a hazát, azután felvette az utolsó kenetet.

A költő hamvai. Garay Jánost, a kedvelt magyar költőt, sírjából most áttemették a budapesti temetőben és felesége meg leánya mellé fektették, kiket oly nagyon szeretett. Harmincznyolcz év mulva most megint egy fedél alatt van velük, bár ez csak a koporsó fedele.

Hazatérők. A Lujziána nevű Lloyd-gözös mult héten 394 magyar honost hozott el Amerikából Triesztig; a Cunárd Pannónia hajója pedig 277-et. Ugyancsak a Cunárd-társaság Kárpátia nevű gözöse csütörtök délben indult el Newyorkból és 360 visszatérő amerikai magyart hoz a fedélzetén.

A branyiszkói hősök emlékére a szepesváraljai temetőben emelt szobor vasárnap jutott leleplezésre. Előkelő közönség vett részt az ünnepségben. A szobor egy életnagyságú honvédet ábrázol, a mint szuronyt szegezve rohan az ellenségre: „Előre!” Máriássy Mihály képviselő mondotta a beszédet, a kormányt pedig Günther igazságügyi miniszter képviselte. Koszorút küldött a szoborra az országgyűlés és sok hatóság is.

A pécsi oszlop. Sok francia katona van eltemetve a Pécs melletti Mecsekhegy oldalában, kiket a napoleoni hadjárat viharja vert odáig és betegen az ottani kórházba jutottak. Jeltelen sirhantjuk fölé most hatalmas gránitoszlopot emeltek a pécsiek és azt vasárnap leplezték le előkelőségek jelenlétében. A francia nemzetet a bécsi nagykövetség képviselte, míg országgyűlésünk részéről Rakovszky alelnök, a kormány képviselőjében pedig Bolgár Ferencz államtitkár voltak ott. A gránit-oszlop fölött lankadt szárnyu sas üldögel, mintha gyászolna. Ez emlékmű

eszméjét Zsolnay Miklós gyáros vetette föl és a pécsi polgárság örömmel valóította meg, A francia nép körében nagyon jó benyomást tett a magyarság rokonérzésének ilyen megnyilatkozása és napokon keresztül irtak a pécsi oszlopról cikkekkel a párisi nagy hirlapok.

Kitüntetett hűség. Bartos Domokosnak arany keresztet adott a király, mert harminczöt év óta hűséggel szolgálja a galgóczi uradalmat mint főkertész. Erdődy Imre gróf is megajándékozta dusan a hív embert.

Elutasított zsidók. Ritka eset, hogy a zsidók valami kérését ne adja meg sietve a főváros. De most egyszer ilyen történt. Ugyanis zajtalan faburkolatot kértek a zsinagógájuk elé, de a tanács elutasította őket. Egyrészt azért, mert azon a faburkolaton nagyon bajos a teherkocsik járása, másrészt meg, mert „a zsidók istentisztelete — ugymond a határozat — ugysis annyi lármával jár, hogy őket a kocsik dübörgése nem háborgathatja!”

A megszökött hercegnő. A Fürstenberg hercegi család abbahagyta Amália hercegnő üldözését és beleegyezett, hogy hát menjen feleségül Koczián kereskedőhöz. Az esküvőt így nem kell titokban tartani, sőt a hercegek is elmennek a templomba.

A gyilkos hentesek bünszövétsége immár teljes számban a rendőrség kezébe került. Átadták őket a büntető törvényszékre, hol fogságban őriztetnek, mert husznál többet vádol meg gyilkosságban való bűnrészességgel az ügyészség. A közönséget érthető izgalomban tartja a dolog folyása, mert mégis csak tűrhetetlen állapot, hogy orozva legyilkolhassanak a fővárosban gyanútlan embereket, kik szegénységes vacsorájukat vásárolják a hentesboltban. és ezt azok teszik, tétetik, kik mindig a népért agítálnak!

A dánosi haramiák pörét végre befejezte a bíróság, befejezte enyhe ítélettel és sok, tulsok irgalommal. Miután mult héten az esküdtek megállapították a bűnt és kimondták azt is, hogy enyhítő körülményt semmit sem látnak a cigányok rettenetes mézárulásában, bizony szigorubb ítéletet vártunk és szükség is lett volna szigorubb ítéletre, hogy a tulmerész cigányságot kissé visszariasszuk az országbeliek örökös zaklatásától és félemlítésétől. Hiszen némely vidéken már utramenni sem bátorságos egyedül, aszszonynak meg kivált nem, mert ólál-

kodnak kóborló hessene lete ez

Sztoj Trokár tönre k Balog kaptak nyolcz Lakatos öt-öt é megy á évre va marasz helően róság f ban ő kapott

Valan kor is ártatlan nál. Fe ségi p ügyvéd tartott és husz rült a k

Assz Vlád Ar valemő gatta a a tanító egy hav első ese dorol b dicsőség ki maga

Mini zán jól tékét eg miniszte hogy fia A fiu u tanképe irgalom bocsáth és soha majdnem türelmet nem sz Akkor t volt a r azt is, o fogása Hajh, d tala. A a jég ha

Parc
A „Kis a parcz Az inté czellázás tányos mérnök összes

kodnak minden felé a naplopó és kóborló cigányok, hogy prédát ejthessenek. Egyébként a bíróság ítélete ez volt:

Sztojka Párnó, Sztojka Dolár és Trokár Marcsa életfogytig tartó börtönre kárhozzanak; Sztojka Bajka és Balog Tuta tizenöt évi fegyházat kaptak; Surányi Márton, a vajdájuk, nyolc évre, Surányi Ignác hat évre, Lakatos Julcsa és Surányi Csoroszlva öt-öt évre, Surányi Lidi három évre megy a fegyházba. Még öten egy évre vagy annál rövidebb időre szóló marasztalást kaptak. A Rózit, ki terhelően is vallott a többi ellen, a bíróság felmentette, noha orgazdaságban ő se volt egészen ártatlan, mert kapott a lopkodott holmikból mindig.

Valamennyi gaz cigány még ekkor is égre-földre esküdözött, hogy ártatlanabb a ma született báránynál. Fellebbezett is mind és semmi ségi panaszt jelentett be a védő ügyvédek serege is. Közel hat hétig tartott a dányosi bestiák ezen pöre és huszonnyolcezer korouájába került a kincstárnak.

Asszony az államfogházban.

Vlád Aurél képviselő nejét, ki tudvalevőleg az iskolai vizsgán arra izgatta a románkákat, hogy magyarul a tanítónak ne feleljenek, a bíróság egy havi állambörtönre ítélte. Ez az első eset, hogy államfogházba vándorol be egy asszony és ezt a kétes dicsőséget egy román dáma váltotta ki magának.

Miniszteri kihallgatáson. Igazán jól határozta meg a diploma értékét egy zalai gazdasz, ki Apponyi miniszternél azért volt kihallgatáson, hogy fiának kegyelmet kunyoráljon. A fiu ugyanis kétszer bukott meg a tanképesítőn és hacsak a miniszter irgalomból meg nem engedí, nem bocsáthatják harmadszor is vizsgára és sohase lesz belőle tanító. Az apa majdnem sirva esdekelt, mire Apponyi türelmetlenül közbevágott: „Miért nem szolt ily nagyon a fia lelkére? Akkor tanult volna!” — „Esedezem, volt a röstelkedő válasz, tettem én azt is, de hasztalan. Csipetnyi fel-fogása sincs annak a gyerekeknek. Hajh, de meg is vagyok verve általa. A másik fiam eszes, az megél a jég hátán is, de ez a buta, sze-

gény, éhen hal, ha diplomát nem tud szerezni!” A miniszter elmosolyodott és — irgalmazott.

Nagy hajó pusztulása. Az Északi Tengeren elmerült a Vaterland nevű személyszállító gőzös, melyen 1600 utas volt és senkit sem lehetett közülök megmenteni.

Tüzek. Vajasd község mult szombaton ismeretlen okból kigyuladt és leégett negyven ház; a templom is a láng martalékja lett. Biztosítva csak kevés volt. — Szerencsén leégett a nagy gőzmalom, melyben óriási lisztkészlet pusztult el.

Jégverések. Kisújszállás határát elverte a jég. Galambtojásnál nagyobb darabokban hullott, sok embert megsértett, az apró állatokat agyonverte és még más napig sem olvadt el. — Mádon a jég elverte a jó hegyaljai szőlő nagy részét, pedig az idén csudásan szépnek ígérkezett a termés. — Apatelek aradmegyei községben is több órai jég hullás gyötörte a határt; leginkább a bornak ártott.

110-re 1097. A főváros 110 tanítói állásra hirdetett pályázatot, mire a határnap letelt ezerkilenczvenhét folyamodást adtak be, tehát kerek tizszer annyi kérvényező van, mint a mennyi üres hely.

A szószék profanizálása. Hrusztin község hírhedt tót káplánját Tomanek Flóriánt kétheti fogságra ítélte a bíróság, mert a szószékről rágalmazta meg a helység bíráját. A bíróság azzal indokolja szigorát, hogy szent helyről követte el vétkét a zabolátlan ember.

Földrengések. Nap-nap után ismétlődő földrengés riasztja a magyar népet, mely kivált a Duna és Tisza közti részen érezhető. Csütörtökön a fővárosban is erősen érezhető lökések történtek háromszor egymásután és leginkább a Duna közvetlen mentében épült házak szenvedtek. A főkapitányság házában és az igazságügy miniszteri palotában sok szobában megmozdult a butor, megrepedt a mennyezet és egy kémény is bedőlt. — Boszniában, a hegyek közt már kártevőbb a föld reugése. Ott emberélet is esett ál-

dozatul, mert a legeltető pásztörök körül néhányat agyonsújtottak a görgő kövek. Állatokban is súlyos a vidék kára. — Görögország sok részéből hasonló rengések híre jött. Romba dőlt egy híres templom Afaela helységben, melynek fundamentumát ezelőtt 1300 évvel rakták le.

A szeretet serege. Kedves és vonzó utcaai látványosság lesz szombat délután a főváros utcáin, mikor tízezer iskolás gyermek fog végig vonulni az utcán és perselyt vinni, hogy a szegénysorsu tüdőbetegek számára a második szanatoriumot is meg tudjuk építeni. A tanítók szervezik ezt a meleg szívű dolgot és a szülők szívesen engedik meg tanuló fiaiknak, hogy a felvonulásban részt vegyenek. Huszonnégy cigánybanda kíséri őket muzsikával. A fiuk énekelni is fognak, azonkívül tekintélyes uri és munkás-dalárdák csatlakoznak hozzájuk.

A vejvári színház. Ez volt Európában az állandó színházak őse. Ennek előtte valami lenézett, kicsufolt foglalkozás volt a színjáték és legfőbb a korcsmárosok adták kölcsön a pajtájukat színészeknek. A vejvári színház volt az első kőház, hol állandó tanyát nyernek a teátristák. Ebben játszották legelőbb a Göthe és a Schiller híres darabjait. Most azonban tűz martalékja lett a régi ház és csak a kormos fal maradt meg belőle. Majd díszes emléket emelnek helyére, mert a németek mindenkor nagyra vannak vele, hogy az első kőszínház az ő áldozatjukból tellett ki, nem talán a francziakéból.

Krisztus és a démonok.

Előszó.

A modern világ a görög és római kultúra és műveltség örökösének vallja magát és felejteni látszik a történeti tény, hogy a kereszténység karolta fel és mentette meg ezt a kulturát a következő idők számára. A világ most olyképp viselkedik, mint a bibliai tékozló fiu: pazarolni kezdi, ablakon kihányni az egyház által egybehordott kincseket.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” üzletműködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkesedést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e célra megbízottját helyszíneire kiküldi, ki az összes teendők ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondosko-

dik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönök engedevez, melyekről szóló prospektust az igazgatóság (Budapest, V. Géz utca 2.) készségesen küld. Az intézet közreműködésének előnyei. 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereség részesedést nem igényel, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, a hogy az eladó eladja. 3. A vevők s eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Eladó egyszerre egy összegben kapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett parcellázási kölcsönök előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától adhatók. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

Azt mondja: önmagában van erkölcsi alapja; pedig, hejh! a mi a mai világban erkölcs még található, az vagy az emberi őstermészet alapja, vagy a keresztényi élet maradványa.

Korunk szelleme hálát mutat régmúlt idők nagy emberei iránt; jubileumokat tart haláluk száz vagy ötszázados évfordulására. De mikor egyházunk nemrég a Jézus Krisztus tizenkilencedik százados jubileumát ülte, a modern világ nem csatlakozott az ünnepléshez.

Korunk szobrokkal szokta a nagy emberek emlékét megőrizni, vagy legalább azokét, kiket nagyra tartani méltónak ítél. De Jézus Krisztusnak, a világ legnagyobb jötevőjének, kit pedig még nagy bölcsnek el is fogadnak, csak vajmi ritkán emelnek szobrokat a nagy világban — az egyház keretén kívül.

Pedig nincsen születésnap vagy halálnap, mely fontosabb volna az emberiségre nézve, mint Jézus Krisztus születésnapja és halála napja. Nincs a régmúlt időknek senki méltóbb alakja szobrokra, mint a Megváltó, kit az örökkévalóság dicsér szüntelenül. Mert ő volt az, ki a világnak megmutatta a legnagyobb ellenségét és azt meg is törte, meg is győzte.

Minthogy sokak még közülünk is már-már elfeledték, mit tudott Jézus e legnagyobb ellenségéről és mit tanított felőle és hogy miként viselkedett ő azzal szemben: azért vállalkozom szerény tehetségem szerint

arra a munkára, mit a felső czim kijelöl, vagyis ismertetni a viszonyt Krisztus és a démonok között.

Bárha az lenne munkám gyümölcse, hogy sok ember szívében támadna újra a kedv Jézus születésének méltó megünneplésére minden évben karácsonykor és sok ember válnék hajlandóvá ereje szerint támogatni, ha templomra gyűjtenek bárhol a világban. Mert Krisztushoz méltóbb emlék nincsen a templomnál!

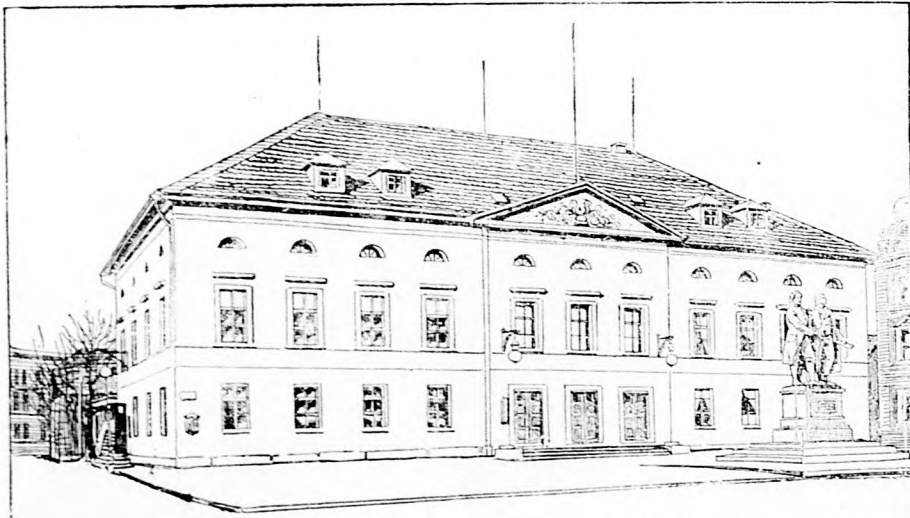
Bevezetés.

Könyvekből, mik rég eltűnt népek vallásait tárgyalják, hírhirdetők közleményeiből, kik alig ismert távoli népek felkutatására indultak, megállapítható tétel, hogy az egész világ népe közös meggyőződést vall, mely szerint van a gonosz lelkeknek is birodalmuk és hogy ez az ország az Isten országával, valamint az Istenhez csatlakozott emberiség ellen szüntelen és szakadatlan harcot folytat.

Ez a helyes hit és tudás a legrégibb valamint a legújabb időkben elvetni való modorban fajult el, melyet varázslatnak és boszorkányságnak nevezhetünk. A történetíró Janssen, ki a középkortól egész a 30 éves háborúig való időszakot források alapján tanította, ezt a jegyzést hallatja: „A legkorábbi kereszténység is úgy fogta fel a boszorkányságot, mint bűnös érintkezést a gonosz szellemekkel emberfölötti dolgok mivelésére. Az egyháztanítók

mind rámutattak, hogy az ő és az új szövetségi szentkönyvek alapján ilyfajta érintkezés nem kizárt dolog; a kinyilatkoztatás fődözi azok állítását, kik mondják, hogy Isten megtűri e gonosz lelkek kisebb-nagyobb befolyását a világra és az emberiségre. Nem kérdéses tehát, hogy ily érintkezés a valóságban lehetséges-e?“ A katolikus egyháznak ezen hitvallása 1885 óta ünnepies megvallást nyer azon imádságban, melyet XIII. Leó pápa minden csendes szent mise végére előírt, mely így hangzik: „Szent Mihály Arkangyal, védelmezz minket harcainkban! Az ördög gonoszsága és incselkedése ellen légy oltalmunk. Esete kérvény: parancsoljon vele az Isten! te pedig égi seregek fejedelme, Sátánt és a többi gonosz szellemeket, kik a lelkek vesztére törnek e világban, Isten erejével taszítsd vissza a kárhozatba!“

A Janssen-féle idézet meg a fenti imádság alajján újabb időnkint szívesen vádolják meg egyházunkat, hogy babonás és ördögöt fest a falra. Hogy ezt az igaztalan vádat a történelem és a tudomány fegyvereivel visszaverjem, az nem lehet célja ily kisebb és lapba szánt értekezésnek. De nem is szabad szem elől tévesztenem, hogy e lapokat hívők olvassák, kik némi tekintetben és irányban felvilágosításra ha szorulnak is, de nem megtéríteni valók, mert hiszen hisznek. Mindössze csak arra mutatok, hogy a boszorkánypörök egyformán foglalkoztatják a katolikus és protestáns népeket. Hogy a protestántizmus micsoda hatást gyakorolt az ősi közfelfogásra, azt Leó canu irásából írom ki: „Ne tessék azt hinni, hogy a protestántizmus az emberiséget szabadabbá tette és a Sátán gyámkodása alól kivonta: inkább az ellenkezőjét tette; hogy az erkölcsöket feljavította, a mennyiben az ördögüzés szertartásait kiküszöbölte: ellenkezőleg; hogy a boszorkánypöröket megszüntette, a bizonyítás formáját javította, a jogi következményt enyhítette: ellen-

Európa színházainak őse — a vejvári régi teátrum.

kezőleg; egészen ellenkezőleg. Sohase foglalkoztak többet a Sátán dolgaival, mint a protestántizmus kezdetén. Mindjárt Luther volt az első, ki Sántát előtérbe állította. Bárki ellentmondott neki, már ördög-czimborasággal vádolta. Bárhol akadályra bukkant, mind azt az ördög művének tulajdonította. A hitnek reformálása kiszólitotta Sántát a poklok mélyéről és aztán az antik kereszténység minden hitét fanatikusan bélyegezte: a misét, a szentségeket, a szertartásokat, a liturgiát, a képeket, a szenteket, a könyveket, a theológiát — röviden mindent. A pápától és bíborosoktól kezdve le a keresztig, a szentvizig és a szentviz-hintőig minden ördöginek és sántának lett kikiáltva.

Szédületes változás volt ezzel szemben a XVIII. század első felében a protestáns hitfejtégetők magatartása, kik a „hitegység“ félreértett elvénel fogva a biblia szabad kutatását hirdették és csakhamar a Sántáról való minden tant dajkamesének bélyegeztek. Semler, az 1791-ben elhunyt prot. theologus azt hirdette, hogy a Krisztus által meggyógyított ördögösök csak testi betegek voltak és hogy a Megváltó csak a nép általános hitéhez akart igazodni, mikor mégis távozásra szólította belőlük az ördögöt. Ugyanezt tanították a zsidók a babyloni számkivetés napjaiban. Teóriában sok protestáns hittanító megtagadja az ördög létezését. Strausz Dávid Frigyesük szinte diadalmasan kiáltja, hogy az ördögökről szóló tan immár osztozkodik az angyalokról szóló tannal sorban, mert ezt is, amazt is legyürte és porba hajította a modern világ. Az ilyen raczionalista elvek a hitközönyös katolikusok közt is követőkre találtak. Strausz könyve 1835-ben, a francia Renan „Jézus élete“ 1863-ban megmozgatták a hit alapjait sok szívben; sőt tulzás nélkül nekik tulajdoníthatjuk, hogy a modern világ tagadja az ördögöket, tagadja azok hatását az emberre és a világra.

De nevezetes, hogy mikor már majdnem készen lettek a tagadással, már-már életigazságuk lett, hogy nincsen Isten, angyal, se ördög, ak-

kor sorakoztak legsűrűbben a spiritizmus zászlaja alá és nem vették észre, hogy ilykép újabb szellemvilágba keveredtek, hogy újabb boszorkány-szombatot rendeznek, ha csak nem élelmes csaló hálójába keveredtek. Kik az ördögöt teóriában megtagadták, gyakorlatilag szolgálivá süllyedtek. Ebben igazán hasonlókká lettek a struczmadárhoz, mely homokba ássa fejét, mikor a vadász közeleg és hiszi, hogy már most láthatatlan, minthogy ő nem lát. Mondhatjuk, az ördögnek legfinomabb és diplomatikusabb sakkhuzása az volt az emberiséggel szemben, mikor elhítette velük, hogy ő — nincs!

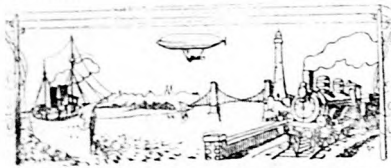
Ezen feltűnő ellenmondásokat Lecanu is szóvá tette: „Volt idő, melyben tulsokat tulajdonítottak a Sántának. Ő volt oka a viharoknak, járványoknak, ismeretlen betegségeknek, váratlan bajoknak, előre nem látott hátrányoknak. Ma pedig száműzik mindenünnen. Hol az igazság? biz csak középuton. Az emberi igazság olyan, mint az óra ingája: eltér balra, eltér jobbra, de nyugvást nem lel soha... hanem csak a kinyilatkoztatásban.“

Annyit tehát megállapíthatunk, hogy a gonosz szellemről való fogalom elemi erővel ur az emberen és ragadja is magával sokszor a jó, sokszor a rossz irányban. Ily körül-

Ez aztán a rettenetes házi zenekar!

mények közt érdemes ezt a fogalmat megvizsgálni elsőbb a pogányok körében, azután a zsidók házatáján, míg tiém eljutunk a megváltóhoz, az egyszülött emberfiához, ki e fogalmat szavak és tettek által véglegesen tisztázta.

NÉPEK, NEMZETEK.

Amerika pénze. Az Észak-Amerikai Egyesült Államok különállása mindjobban helyet ad az összeolvadásnak. Eddig a szövetséges államok mindegyike külön nyomat és ad ki dollárokat, papírpénzeket. Ez nem csak az idegeneknek okoz sok fejtörést és számolási zavart, hanem a bennszülötteknek is, tehát felmerült a terv és egyik állam sem zárkózik el előle, hogy ezentul közösen állapítsák meg a dollárpapírt és csak Washingtonban nyomják ki azokat. A köztársaság elnökének aláírása lesz rajta, mint hitelesítés, azután a közös bank kormányzójának neve; de az egyes államok elnökei többé nem írják alá a bankót.

A marokkói bonyodalom. Mulaj Hafidot, az eddigi szultánt, mindinkább elhagyják hívei. Már alig hétezer hív embert tud számlálni. Ezeket is rövidesen elhódítja tőle vagy foglyul ejti az öcsöce, Abdul Azisz és akkor a trónváltás be fog következni. Mint már megírtuk, kivált a szent emberek fordulnak el a régi szultántól, mert hogy nem utasít mereven vissza minden európai beavatkozást. Az ellen-szultán szinte tulmerész a fehér emberekkel szemben. Így azon államok követeit, melyek elismerni vonakodnak az ő jussát, megtámadja palotáikban vagy birtokukon és foglyul ejti őket, ellentállás eseté nem riad vissza az erőszaktól és gyakosságtól sem. Így a belga konzulnak egész kíséretét felkoncizoltatta, mert védték urukat

az elhurcolás ellen. Belgium most szigorú megtorlással fenyegetődik, de magában nem meri megtámadni Marokkót, már pedig sem Franciaország sem a német birodalom nem kél pártjára, mert ők békét akarnak és esetleges zsákmányt csak maguknak.

Az olasz hadügy. Olaszországban most polgárember a hadügy-miniszter, nem katona. És nevezetes, hogy éppen ez idő tájt hajlandó az olasz nép szinte magától, hogy tetemes áldozatokat hozzon a harci készség fokozására. 190 millió lírát ajánl fel a parlament a határon és a tengerparton építendő erődítményekre, még pedig valamennyi tervbe vett vár az északkeleti határt biztosítaná, vagyis a magyar-osztrák monarchia felőli támadást ellensúlyozza. A tisztek fizetésének jobbítására is hajlandó az olasz parlament 10 millió lírát megszavazni.

Választások Szerbiában. Mult vasárnap ment végbe Szerbiában az általános képviselőválasztás, de nem sok jót hozott a kormányoknak. Az eddig is csekély többség még kisebbre zsugorodott és most már igazán kérdéses, hogy bírní fog-e az épségben és veretlenül visszakertült ellenzékkel, mely vadul igéri az obstrukciót folytatni ellene. — Jellemző, hogy a leadott szavazatokból csak 174.000 jutott a kormánypártnak és 225.000 az ellenzéknek, mégis van többsége a kormánynak. Ennek magyarázata van abban, hogy a kormány tagjait és néhány régi tekintélyes kormánypártit egyhangúlag kiáltották ki, ezekre tehát nem adtak le szavazatot. Ellenben, a hol küzdelem volt, ott kemény is volt. Azonban rendben történt meg a választás, mindössze egyetlen faluban gyújtották fel a pópa lakását és egy más tanítót leszurtak éjjel, de ez már választás után történt és boszu műve volt.

Oroszország rettegése Mig a kulturállamok milliókat adnak pályadíjban azoknak, kik a léghajót tökéletesíteni tudják találmányaik révén és kivált a francziák minden módon

segítik a kormányozható léghajó megteremtését, addig az orosz csár-jelmező maradi rendeletet adott ki, mely szerint sem katonai célra, sem pedig tudományos szempontból senki se merészeljen léghajót komponálni a szent csári honban. Magánosoknak is szigorúan tilos, hogy léghajót szerezzen be, vagy abba felszálljon. Miért ez? csak azért, mert a csár nagyobbat retteg, mióta hallja, hogy vannak emberek, kik a levegőben is járnak. Hátha a bombavető nihilisták is szereznek maguknak léghajót? Es így már érthető a csár rendelete. Elvégre neki hekuba a tudomány és a dicsőség, inkább tekintí életét és biztonságát. Idegen országból se próbáljon valaki léghajón Oroszországba utazni, mert a várbeli és mezei tüzérezedek parancsnokai rendeletet kaptak, hogy azonnal ágyuzzák meg, mihelyt csak feltűnik egy ily veszedeelmes szörny a léghajó.

Kultura és kényszerűség.

Cholnoky Jenő dr., a kolozsvári egyetem jeles professzora írja a következő megszívlelendő sorokat: Az egyik balatonmenti faluban van egy uradalmi korcsma. Régi, nagy épület; eredetileg nagy kényelemmel berendezve. A korcsmáros 200 forint évi bért fizetett a korcsmáért, de örökösen tele volt panaszszal, hogy nem tudja megfizetni a bért s minden esztendőben lekönörgött a hátralékból valamit. A vendéglő gyalázatos állapotban volt, a vakolat lehullott, a tetőn beesett az eső, az udvaron hegymagasra halmozódott az évtizedes szemét; vendégszobájába csak az szállt meg, a ki semmiképpen sem tudott másként földél alá kerülni, de akkor annyi veszekedéssel kapott ágyneműt, hogy inkább éjnek idején befogott és átment a szomszéd, sokkal kisebb faluba. Enni alig lehetett benne

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár a m. k. honvédség, a közöshadsereg, m. k. zeneakadémia, színházak, művészek stb. szállítója

STOWASSER J.

császári és királyi udvari HANGSZERGYÁROS

Raktár: II. Lánchíd-u. 4. BUDAPEST Gyár: II. Öntőház-u. 2.

LEGNAGYOBB GYÁR ES RAKTÁR. Ajánlja saját gyárában készült elismert legkiválóbb minőségű vonós-, fuvó- és ütőhangszereit. Teljes zenekarok felszerelése előnyös feltételek mellett, a legjutányosabb árban szállítatik. — HARMONIKÁK legjobb erős, elpusztíthatatlan és különleges acélhangokkal — TÁROGATO saját találmány, iskolával 35 frittól feljebb.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Kivitel nagyban és kicsinyben

kapni, a bor pedig valóságos bicskanyitogató volt, ha az ember egyáltalán kapott valamit. Minden jótételek kerülte a durva korcsmárost, meg nagyszáju életepárját.

Egyszer aztán régi praktikus került az uradalom kormányzatának élére.

— A mikor a korcsmáros megint kunyorálni ment a kormányzóhoz, az öreg ur kijelentette, hogy a hátralékot nem engedi el, sőt a korcsma bérét fölemeli 200 forint-ról 400-ra. A korcsmáros földhöz verte magát; esküdözött, hogy éhen hal, elemészi magát is, meg egész családját is és végül dühös fenyegetésekkel távozott. Alig telt bele egy esztendő, a korcsma falát kivakolták, az udvarról a szemetet kihordatták, több szobát berendeztek kényelmesen, volt jó bor, jó konyha, a korcsmáros olyan udvarias volt, mint valami borbélylegény, a felesége pedig egészen urí dámává vedlett át, stb. Ma már gazdag ember, a ki az egyik leányát katonatiszthez adta feleségül.

A magyar embernek a tipusa ez, de a történelem tanúsága szerint tipusa az egész emberiségnek. A míg könnyen jut a mindennapi kenyérhez, addig nem dolgozik s csak éppen annyija van, a menyenyiből napról-napra eltengődik. Ha azonban megszorítják, akkor dolgozik és csakhamar anyagilag és szellemileg meggazdagodik.

A míg szőlő meg halászati jog volt Tihanyban, addig a nép kolodus, a falu nyomorult volt, néha az éhhalál szélén. Elvették a halászatot, kipusztult a szőlő s most a nép gazdagabb, mint volt, különösen pedig szívesen látja az idegent s maga ültet fát az utak mellé, ugyanoda, a honnan évtizedek előtt

tízszert is kivágta csupa virtusból a falu nagyreményű ifjusága a benecésektől odaültetett csemetéket.

A földnek azokon a részein, a melyeken majdnem szájába repül az embernek a sült galamb, sohasem fejlődött magától a műveltség! Dél-Amerika őserdeiben, Közép-Afrikában stb. nem keletkezett művelődés. Sőt ha kissé behatóbban vizsgáljuk a dolgokat, még az olyan vidékeken is, mint India, Hátsó-India, Kína, Európa és Észak-Amerika: csakis bevándorolt művelt népek teremtettek igazi művelődést és ezeken a területeken csak akkor indult magától fejlődésnek a művelődés, a mikor már annyira megteltek bevándorlókkal, hogy a megélhetés nehezé vált.

Szóval a megélhetés gondjai a régi gazdasági ágak intenzívebb kihasználására, első sorban azonban ujak kieszelésére serkenti az embereket.

KEDVDERITŐ.

Minek sirni?

— De uram, mind letiporja a tyukszememet!

— Ne bánja, kinől az megint!

Bérkocsiban.

— „Ugyan miféle ronda kocsi ez, mindig becsurog rajt az eső!”

— „Instálom, nem mindig, csak ha esik!”

A kereskedő.

— „Hogyan van az Náthán úr, hogy felesége czipra, mint a páva, maga pedig majdnem rongyos ruhában jár?”

— „Hja kérem, feleségem a divatlapok szerint öltözködik, én pedig a pénztárnapló lapjai szerint!”

Keserűség.

— Akkor legnehezebb az élet; mikor sorsunk és mindenünk „egy hajszálon függ.”

Hogy valaki

— a feleségét csupa szeretetből megegye, azt csak Lóthi tehette meg, miután az asszony sóbálványnya változa!

KÖZGAZDASÁG.

A nép irodája.

A földművelésügyi miniszter közhírré teszi, hogy megkönnyítendő a Budapesten személyesen jelentkező felek teendőit, s hogy kellő tájékozást kaphassanak azok a földművelők is, a kiknek ügye nem a földművelésügyi minisztérium hatáskörébe tartozik, de ügyes-bajos dolgaikban a minisztériumhoz fordulnak, a munkás közvetítési szervezettel kapcsolatban a földművelők részére tudakozó irodát létesített. Utasította összes hivatalait, hogy a hivatalosan Földművelésügyi Tudakozódó Irodájának nevezett új hivatalba beosztott tisztviselők által vezetett feleknek a szükséges fölvilágosításokat és utbaigazításokat adják meg, másrészt, hogy az ilyen ügyeket lehetőleg gyorsan intézzék el. Megkereste továbbá minisztériumait is, hogy vegyék pártfogásukba az új iroda által vezetett ügyes-bajos emberek dolgát. Az új intézkedés külsőleg csak egy új irodát jelent, a melyben egy pár tisztviselő ügyes-bajos emberek eligazításával foglalkozik. A fővárosban most már oly gyakran időző falusi földművelő népre azonban a különben szívtelen állam melegen érző gondoskodását képviseli. Bizonyos, hogy ha a falusi ember ügyes-bajos dolgában a fővárosban jár, nagyon szorítja a csizma. Az a dolog, a mi az intéző tisztviselő előtt csak egy-egy jelentéktelen ügydarab, a kis emberre nézve sokszor életkérdés. Azután az is köz tudomásu dolog, hogy a kormányhatóságoknál, a mai bonyodalmas

A világ legjobb és legerősebb kaszája mégis csak a világhírű

TRANSWALI KASZA

és csak az a valódi, a melyen a 3 burvezér vévjegy van.

Ne mulassa el hát senki sem már most megrendelni ezen világhírű kaszát az egyedüli árusítójánál

GRAUER MIHÁLY, MERKUR KIVITELI ÁRUHÁZÁNÁL, KÖBÁNYÁN, Ó-HEGY-UTCZA 8.

Minden 10 darab után 1 darab ráadás kaszát adok.

Árai ezen világhírű kaszáknak ezek: 8 markos 1 forint 15 kr. 8 és 1/2 markos 1 forint 20 kr. 9-es 1 forint 30 kr. 9 1/2-es 1 forint 35 kr. 10-es 1 forint 40 kr. 11-es 1 forint 60 kr. és 12-es 1 forint 80 kr. A postai díjat én fizetem és 20 darabnál két gyönyörű esataképet is kap minden megrendelő.

közigazgatási állapotok közepette még a művelt ember sem tud hamarosan eligazodni. Az elkésztő hivatalról-hivatalra való járást lesz hivatva megszüntetni Darányi új intézkedése. Az új intézmény csak hivatalos ügyek eligazítására való. Tehát nem tüzte hivatásául, hogy az ügyesbajos embereknek egyetemes tanácsadója legyen. Lényegében nem is más az, mint tisztán a földműves nép érdekében a földművelésügyi miniszter által saját ügykörében tett intézkedés, melyet azonban a kormány összes tagjai jó indulatulag támogatnak. Ha az új irodát jól vezetik, nagyon sok keserűség mulik el a falusi emberdek szívéből, a mi nek nem annyira a kormányhivatalok részvétele, mint inkább a nép természetes tájékozatlansága volt az oka.

Országos eső. Hetekig tartó és már kánikulába is beillő meleg után végre megjött az áldásos országos májusi eső a múlt héten és mindenhol jó a kedves hír, hogy ázott a mező bőven és mélyen.

Az eső nyomán nyomban le szállott a gabona tőzsdei értéke. De csak átmenetileg. Mert igaz ugyan, hogy az eső nagy hasznot hajtott a vetésnek és sok helyütt gyönyögnél áll a termés, de viszont az is igaz, hogy a készletek mindenütt megcsappantak és jobbadán üres magtárakkal lesik már most az aratást. Azután meg legnagyobb konkurrensünktől, a Balkántól, sincs az idén mit tartani. A nagy szárazság ott annyira megártott a vetésnek, hogy a mostani dús eső sem tudja lábraállítani a gazdákat.

Június 6-ikán este fogja közzétenni a miniszterium a hivatalos vetésjelentést. Feszülten figyeljük ezt, mert ebből már elég alaposan tudjuk aztán a várható termést országosan értékelni. Jövő számunkban mi is hozhatjuk és hozzá szólhatunk.

Sáskajárás. Tiszapolgáron, az egri káptalan birtokán nagy mérvben fellépett a marokkói sáska és igen pusztít. A miniszter távirati utasítást adott a védekezésre.

A piaci házalók ellen. A torontáli és temesi kisebb rőfös- és rövidáru kereskedők május 31-én Nagybecskerekén délvidéki kongresszust tartottak, melyből aztán memorandum fordultak Kossuth Ferencz miniszterhez, hogy a nekik nagy kárt okozó hetipiaczi házalók ellen tilalmazó és korlátozó rendelet adjon ki.

Két törvényjavaslat. A nyári szünet előtt még két fontos törvényjavaslatot terjeszt Darányi miniszter a képviselőház elé. Egáik arról szól, hogy tudjanak a községek megfelelő olcsó árban közlegetőt szerezni. Másik az állattenyésztés hasznának fokozását lesz hivatva munkálni.

Vetőmag a hegyvidéken. A tavalyi év gazdaságilag súlyos gondban hagyta vissza a hegyvidéket. A földművelési miniszter most 150.000 korona értékű vetőmagot rendelt ki számukra és külön 40.000 korona pénzbeli segítséget, hogy husz-huszonöt százalékkal olcsóbban vásárolhassák a szükséges vetőmagot, kivált takarmányfélékhez. Ilyen kiosztás már tíz éve folyik a hegyvidéken és legfőbb célja az, hogy fokozatos feljavítás által a hegyvidék terményei javulnának.

Budapesti piaci árak.

Liszt. Nullás 17.00, egyes 16.80, kettes 16.60, hármás 16.40, négyes 16.10, ötös 15.90, hatos 15.50, hetes 14.90, nyolczas 7.90, F. 680., G. 6.40.

Buza ára e héten olcsóbbodott.

Minőség	kilos	Ára 100 kgr.
Tiszavidéki	74	22.10 — 23.40
"	75	22.50 — 22.99
"	77	23.10 — 23.40
Pestvidéki	74	21.90 — 22.10
"	75	22.10 — 22.50
"	76	22.70 — 23.—
"	77	22.60 — 23.20
"	—	— — —
Bánsági	74	21.80 — 22.10
"	75	22.— — 22.40
"	77	22.90 — 23.30
Báoskai	74	22.10 — 22.40
"	75	22.40 — 22.80
"	77	23.10 — 23.40
Fejérmegyei	76	22.55 — 22.95
"	77	22.75 — 23.10
Rozs I. rendű	19.90	— 20.20
" közeprend.	19.70	— 19.90
Árpa takarm. I.	13.50	— 13.80
" II.	13.10	— 13.50
Köles	9.50	— 10.—
Zab I. rendű . .	14.80	— 15.10
" II. "	14.20	— 14.70
Tengeri (belföldi)	13.20	— 13.40
Repce névleg	35.60	korona.
Disznózsir 100 kg	1.32 K., szalonna 1.08	és 1.16 korona közt.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

L. J. A 6 K jövő év május elsejéig szól. id. M. J. Pusztá-Szt.-Imre. Megkaptuk, rendben van. S. M. Alsó-Novaj. A küldött összeggel évvégéig fizetve. J. A. Amerika. Előfizetése október elején jár le. P. L. Kapos-Keresztur. A 3 K-t megkaptuk. N. M. Ellend. Félcv fizetve. E. J. és S. J. Lipárt. A 4 koronát megkaptuk. B. Gy. Andocs. Egész év fizetve. B. K. Szelőcze. Az 5 kor. megérkezett. L. J. Padrag. A 6 koronával az egész év fizetve. T. K. Kicsind. A 6 koronát kéz-

hez kaptuk. N. A. Székelyhid. 3 korona megjött. D. Gy. Babinec. A 6 koronát megkaptuk, 1 kor. a jövő évre is átmev. Olyan könyvet nálunk is kaphat, ára 1 korona. D. J. Bársonyos. Szeptember elsejéig rendben. N. J. Nagy-Könyi. Rendben van, 6 koronát kaptunk, csak sajtóhiba volt. Sorsjegyekről a jövő számban üzenünk.

Jubileumi zárandoklat Lourdesbe és Rómába. Abból az alkalomból, hogy a boldogságos szűz Mária ezeltől ötven évvel megjelent a kis lourdesi Bernadette előtt; jubileumi zárandoklat rendeztetik nagyságos és főtisztelendő Hock János országgyűlési képviselő és kőbányai plébános ur lelkivezetése mellett Lourdesba. A zárandoklat hazatérőben Rómát is fogja érinteni, hogy egyuttan ő Szentségénél ötven éves aranymisés jubileuma alkalomával hódolatát is kifejezhesse. — A zárandoklat rendező bizottsága jöllehet csak pár napja, hogy megalakult, már is oly nagy az érdeklődés, hogy a zárandoklat az egész utat feltétlenül különvonaton fogja megtenni. — Az utirány a következő: Budapest—Fiume—Vence—Padua Milanó—Genua—Nizza—Toulouse—Lourdes—Tarason—Marseille—St. Remo—Genua—Pisa—Róma—Ankona—Fiume—Budapest. — Résztvételi árak: I. oszt. 550 korona, II. oszt. 450 korona, III. oszt. 280 korona. Ezen összegekben a megfelelő utazáson kívül 12 napi teljes ellátás, podgyász-szállítás stb. kiadások befoglaltnak. Részletes programmal és felvilágítással nagyságos és főtisztelendő Hock János országgyűlési képviselő plébános ur (Budapest X., Kőbánya) és a szeptemberi lourdesi zárandoklat rendező bizottsága (Budapest IV., Galamb-utca 4. l. 3/a, alatt) készséggel szolgálnak.

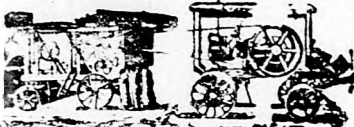
Gazdagság nem mindenkor tesz boldoggá. Mi hasznunk van belőle, ha nem vagyunk egészségesek. Sokan felsőhajtanak: »Lennék bár szegény, de egészséges«. Sokan azonban nem tudják, mily módon nyerhetik ismét vissza egészségüket, azok, akik tudják, nem titkolják el, hogy Müller Albert urnak Budapest, V/5. ker., Vadász-utca 34. sz. R. B. 86967. számú dupla villam de ejes keresztje vagy csillagja által lettek ismét egészségesek. Így nyilatkozik Pascha Mihály ur Serczen: Tisztelt Müller ur! Körülből 3 évvel ezeltől Önnél egy keresztet rendeltem, amiért legbensőbb hálámat fejezem ki, mivel az egy czikk, a melyet nem lehet pénzzel megfizetni. Azonnal használt rheuma ellen, s mivel jelenleg már teljesen el van törve, tisztelettel kérem Önt, szíveskedjék részemre mielőbb egy dupla villamdelejes keresztet, R. B. 86967. sz. posta útján küldeni. Egy ily készülék ára: 6 korona.

Siketnéma gyermekek felvétele. A temesvári siketnéma-intézet június hóban veszi fel a jövő tanévi új növendékeket. Felvételt folyamodhatnak nemre, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül oly 7—10 éves siketnémák szülei, a kik a temesvári siketnéma-intézet kerületébe tartozó Temes, Torontál és Krassó-Szörény vármegyék területén laknak. Oly gyermekek, kik a későbbi években siketültek meg, a kik tehát már tudnak beszélni, de a beszédet szakszerű oktatás nélkül teljesen elfelejtették, az intézet felsőbb osztályaiba vétetnek fel. A felvétel iránti kérvények a temesvári siketnéma-intézet igazgatóságához küldendők, mely igazgatóság szívesen szolgál bővebb felvilágosítással.

A valódi Kállai-féle „GLÓRIA“

benzinmotorok és motoreséplők

A legjobb. Aki tehát teljes jótállás mellett 3-5 évig terjedő részletfizetés mellett megbízható, jó és olcsó motort akar vásárolni, ügyeljen a pontos címre és kérjen ezen szakértő cégétől ingyen képes árjegyzéket.

KÁLLAI MOTORTELEPE BUDAPEST.

NAGYMEZŐ-UTCA 43.

Hol használt járgányos s gőzcséplőkészletek cserébe is vétetnek

Advertisement for 'Csak egyszer' (Only once) featuring a circular logo and text about household appliances.

Advertisement for 'Gyomorerősítő tea' (Stomach-strengthening tea) with a decorative border.

Advertisement for 'Vértisztító tea' (Blood-purifying tea) with a decorative border.

Advertisement for 'Mell tea' (Chest tea) with a decorative border.

Advertisement for 'Asthma és vízkór elleni tea' (Tea against asthma and water fever).

Advertisement for 'Hölgyeknek szépítő szerepek' (Cosmetics for women) and 'IRIS' pharmacy.

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok indulása Budapest nyugoti p. u.-ról. Érvényes 1908 május hó 1-től.

Table of train departures from Budapest West (Nyugoti p. u.) to various destinations like Szolnok, Eger, and Debrecen.

A vonatok érkezése Budapest nyugoti p. u.-ra. Érvényes 1908 május hó 1-től.

Table of train arrivals at Budapest West (Nyugoti p. u.) from various destinations.

A vonatok indulása Budapest keleti p. u.-ról. Érvényes 1908 május hó 1-től.

Table of train departures from Budapest East (Keleti p. u.) to various destinations like Győr, Pécs, and Szeged.

A vonatok érkezése Budapest keleti p. u.-ra. Érvényes 1908 május hó 1-től.

Table of train arrivals at Budapest East (Keleti p. u.) from various destinations.

Muschong-buziásfürdői

SZÉNSAV-MŰVEK

A LEGTISZTABB TERMESZETES FOLYÉKONY SZÉNSAV

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes, vegyileg legtisztább folyékony

szénsavat

a világhírű buziasfürdői szénsavforrásokból. Össze nem tevéstendő mesterségesen előállított kevesbé kiadós szénsavval. Megbízható, szigoruan telkiismeretes kiszolgálás. Sürgőnczim: Muschong, Buziasfürdő Interurban telefon 18. sz.

Kettős elektromágneses kereszt

gyógyít és felüdit kezesség mellett. Telefon 45-22.

E készülék gyógyít és segít fej-, fül- és fogfájásnál; a migrén, neuralgia, vértóululás, sápkór, szédülés, a fülzúgás, nagyothalás, a szívverés, szív- R. B. s. 6967. sz. beri szervezetet meg-rohanó betegségek el-gyomorgöröcsök és egyéb gör- len. Nagy figyelemre méltó-csök, az étvágytalanság, a az a körülmény, hogy husz- hideg kezek és lábak, a csusz- éves betegségeket teljesen köszvény, ischia sbajaiban, in- meggyógyított. Az irodám- fluenzában, s a vetejáró hát- ban levő elismerések és bi- bánta, máknás a velők járó zonyitványok, a melyek a álmatlanság bajaiban; a rend- világ minden részéből hálá- deiten vérekéringés bajaiban s san emlékeznék meg talá- még sok más oly bajban, a denki által megtekinthetők. Aki legkésőbb 45 nap alatt melynek a normális orvosi nem gyógyít meg készülé- kezelés szerint villamosáram kem, az visszakapja pénzet a gyógyító szere. E készülék- Ahol már mindegy hasztalan, nek tagadhatatlan előnye az, volt, kérem tessék a készü- de állandóan jótékony villa- lékemet megpróbálni.

Nagy készülék 8 korona. Oly betegségek ellen való, melyek 16 évnél nem hosszabbak.
Kis készülék 6 korona. Csak gyermekeknek s igen érzékeny nőknek való.

Központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részére Müller Albert, Budapest, V/5., Vadász-utca 34. szám.

LEGOCSÓBB DRÓTFONATOK

ES TŰSKÉS SODRONY BÁRMINŐ KERITÉSHEZ

EZ IDEI KÉPES ÁRJEGYZÉKÜNKET KIVÁNTATRA MEGKÜLDJÜNK.

HORGANYOZOTT TÖBBSZÖR CSAVART FONATÓ MÉ TERENKENT 30 FILLÉRTŐL FÖLFELÉ.

GÉPFONATOK HORGANYOZOTT KÖZÖNSÉGES VÁSÁROTTOK TISZTES SZERENYI MENYESSÉK

KOLLERICH PÁL ÉS FIAI

BUDAPEST, IV. FERENCZ JÓZSEF RAKPART 21 SZ.

Gazdáknak kiválóan fontos!!

Jövedelmüket a mesterséges

Baromii-tenyésztés

által tetemesen növelhetik. E célra legjobbak a szab.

PARTMANN-féle CSIBE KELTŐ és NEVELŐGÉPEK, mert

kezelésük egyszerű, hatásuk biztos, olcsók, tartósak.

Árjegyzékkel és utasítással készséggel szolgál a feltaláló és készítő:

PARTMANN JÓZSEF BUDAPEST: V., VÁCI-UT 192.

DERŰS KÉPEK.

Írta: Maróthi János Kapható 1 koronáért kiadóhivatalunkban.

BÁMULATOSAN OLCSÓ KERITÉSEK

MEZŐ-GAZDÁK FIGYELMÉRE

HAIDEKKER SÁNDOR

Budapest, VIII., Ullői-ut 48/18. SZ. kizárólagos gyártója a világ-szabadalmazott

"HUNGÁRIA" DRÓTFONATOKNAK

melyek előnyeiknél fogva felülmúlnak minden másfajta kerítést. - Állandóan készletben. - Kiszolgálás azonnal, figyelemmel és pontosan.

"Hungária" drótfonatok négyzetmétere 30 fillértől feljebb. Díjmentes árjegyzékért forduljon fenti ozimhez.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-

motorok

Motoros cséplő-készletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek. Tessék árjegyzékét kérni, ingyen küldjük.

DOBRY ANT.

motor- és gépgyárainak magyarországi kizárólagos képviselője.

Kovács Mihály és Társa

Budapest, V, Hold-utca 23.

Olcsó eseh ágytollak

5 kiló új fosztott 12 K; fehér, pelyhekönnyű 18-24 K; hófehér fosztott 30-36 K; szállítás franko utánvétellel. Csere és visszavetés a postadíj megértésével történhetik. SACHSEL BENEDEK, Lobes II Pilsen U. p. Csehország

GŐZCSÉPLŐ-KÉSZLETEK.

magánjáró lokomobílok, használtak, gyárilag javítottan, kedvező fizetési feltételekre szállít

SEIFRIED HUGÓ, BUDAPEST, Katona József-utca 7.

Legszébb és legérzszerűbb herminiai ajándék

egy inakönyv náhai szent Antal tiszteletére.

Vásárolás K 1.40; ajándék Kapható a kiadóhivatalban. K 2.40; úszakötés K 3.40.

Páduai Szt. Antal Lapja

1907-iki 9-ik évfolyamához szintén fogunk készíteni

bekötési táblát

mely teljesen hasonló lesz az előző években készült táblához.

Megrendelést kér a kiadóhivatal.

A táblák 3-4 hét alatt készülnek el két angol vászonból, aranydombor képpel és írással

Ara 1.20 kor.